

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1TdoV/11/2023
Identifikačné číslo spisu:	9519100128
Dátum vydania rozhodnutia:	13.05.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Martina Zeleňáková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:9519100128.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z jeho predsedníčky JUDr. Martiny Zeleňakovej a sudcov JUDr. Martina Bargela, JUDr. Dany Wänkeovej, JUDr. Patrika Příbelského, PhD. a JUDr. Dušana Krč-Šeberu v trestnej veci obvineného Y. J. pre zločin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 295 ods. 1 písm. a) Trestného zákona a iné, na neverejnom zasadnutí konanom 13. mája 2025 v Bratislave o dovolaní obvineného Y. J. proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. mája 2020, sp. zn. 2 To 11/2019, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného Y. J. odmieta.

Odôvodnenie

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením z 26. mája 2020, sp. zn. 2 To 11/2019, podľa § 319 Trestného poriadku zamietol odvolania obvineného a prokurátora proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu z 9. septembra 2019, sp. zn. BB-4T/15/2019, ktorým bol obvinený Y. J. uznaný vinným zo zločinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 295 ods. 1 písm. a) Trestného zákona v súbehu s prečinom poškodzovania cudzej veci ako návodca a pomocník podľa § 21 ods. 1 písm. b) a d) k § 245 ods. 1 Trestného zákona na tam uvedenom skutkovom základe.

Obvinenému bol za to uložený podľa § 295 ods. 1, § 37 písm. h), m), § 38 ods. 2, ods. 4 a § 41 ods. 2 Trestného zákona úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 5 rokov so zaradením na jeho výkon do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona. Podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku mu bola uložená aj povinnosť nahradiť škodu poškodenému U. V. vo výške 2 200 eur.

Proti tomuto uzneseniu najvyššieho súdu podal obvinený dovolanie z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku namietajúc zákonnosť čítania kľúčovej výpovede svedka R. V. podľa § 263 ods. 4 Trestného poriadku.

Na vykonanie tohto dôkazu, podľa názoru obvineného, neboli splnené zákonné podmienky, keďže súdy

nemali akceptovať postoj svedka R. V., ktorý na hlavnom pojednávaní odoprel vypovedať z obavy, že by si tým privodil nebezpečenstvo trestného stíhania, vzhľadom na to, že v prípravnom konaní po poučení vypovedal. Uvedené nebezpečenstvo pritom u svedka nie je ani hypoteticky možné, keďže za identický skutok bol v čase súdneho konania už právoplatne odsúdený. Obvinený vyjadril názor, že ak výpoveď svedka v prípravnom konaní nevyústila do jeho trestného stíhania, ak by vypovedal pravdivo, takýto následok by nenastal ani po jeho výpovedi pred súdom.

Obvinený dovolaciemu súdu navrhol, aby po zistení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku vyslovil, že napadnutým uznesením bol porušený zákon v § 319, § 321 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, zrušil toto uznesenie a najvyššiemu súdu prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K tomuto dovolaniu sa vyjadril iba poškodený U. V., podľa ktorého súdy postupovali správne, ak na hlavnom pojednávaní pripustili čítanie výpovede svedka R. V. z prípravného konania namiesto jeho osobného výsluchu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) ako súd dovolací [§ 377 Trestného poriadku] pred vydaním rozhodnutia o dovolaní posúdil naplnenie procesných podmienok pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), osobou oprávnenou na jeho podanie [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku) a na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku). Zistil ďalej, že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku).

Najvyšší súd Slovenskej republiky však zároveň dospel k záveru, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, nakoľko je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku [§ 382 písm. c) Trestného poriadku].

V prvom rade sa žiada uviesť, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným a záväzným rozhodnutiam súdov predstavuje výrazný zásah do právnej istoty a stability právnych vzťahov v právnom štáte. Aj z uvedeného dôvodu je dovolanie určené k náprave najzásadnejších a zákonom taxatívne vymedzených procesných a hmotnoprávných väd, ktoré by svojimi dôsledkami mohli zásadne ovplyvniť trestné konanie, respektíve jeho procesný výsledok. Dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili súdy prvého a druhého stupňa [primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) pod číslom 57/2007].

Jednotlivé dovolacie dôvody [§ 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku], ktoré môže dovolateľ uplatňovať, sú vymedzené taxatívne a podstatne užšie ako dôvody zakotvené v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní, aby sa príliš širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nenarušovala právna istota. Dovolanie teda nezakladá ďalšiu riadnu opravnú inštanciu a nepredstavuje „ďalšie odvolanie“. (Primerane napríklad uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Tdo/67/2018, 4Tdo/17/2019, 4Tdo/23/2019, 5Tdo/85/2017, 5Tdo/7/2020).

Vo všeobecnosti k posudzovaniu obsahu dovolaní, viazanosť najvyššieho súdu dôvodmi dovolania podľa § 374 ods. 1, ods. 2 a § 385 ods. 1 Trestného poriadku sa netýka ich formálne - právneho uplatnenia v zmysle § 371 ods. 1 až ods. 3 Trestného poriadku, ale dovolateľom vecne pomenovaných chýb [rozhodnutie uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“)]. To znamená, že dovolateľ musí špecifikovať, ktorú časť rozhodnutia napáda (či spochybňuje zákonnosť rozhodnutia ako celku alebo len niektorý/é z jeho výrokov a prípadne aj tomu predchádzajúcu časť konania) a v nadväznosti na to uviesť konkrétne chyby majúce zakladať nezákonnosť dotknutej časti rozhodnutia. Zodpovednosť za kvalitu dovolania teda znáša sám dovolateľ, keďže iba on určuje rozsah a hĺbku posudzovania veci dovolacím súdom. Inými slovami, najvyšší súd nemôže na seba preberať vlastnú aktivitu dovolateľa a iniciatívne zisťovať chyby v

napadnutom rozhodnutí alebo aj v jemu predchádzajúcom konaní, ktoré by napĺňali niektorý z taxatívne vymedzených dovolacích dôvodov.

Podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno úspešne uplatňovať len v takých prípadoch, keď zistene porušenie zákona svojou povahou a závažnosťou zodpovedá porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Nesprávny procesný postup pri získaní alebo vykonávaní dôkazov, tak môže viesť k naplneniu tohto dovolacieho dôvodu iba vtedy, ak mal negatívny materiálny dopad na práva obvineného, teda vtedy, ak odsúdenie obvineného bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na dôkaze, ktorého získanie alebo vykonanie sa spochybňuje (rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom 24/2020).

Výpoveď svedka R. V. z prípravného konania, ktorá bola prečítaná na hlavnom pojednávaní namiesto jeho osobného výsluchu, bola podstatná pre ustálenie skutkových zistení v tejto veci (s. 6-7 rozsudku Špecializovaného trestného súdu a s. 9-11 uznesenia odvolacieho súdu), a preto otázka zákonnosti tohto dôkazu je relevantná z hľadiska prípadného naplnenia dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

Zo spisu vyplýva, že svedok R. V., ktorého trestná vec pre identický skutok bola 22. júna 2018 vylúčená na samostatné konanie (č. l. 52-54), na hlavnom pojednávaní v tejto veci 9. septembra 2019 odoprel vypovedať s odôvodnením, že za tento skutok bol právoplatne odsúdený, bol mu uložený trest odňatia slobody a aktuálne má podaný návrh na podmienené prepustenie. Na návrh prokurátora preto Špecializovaný trestný súd podľa § 263 ods. 4 Trestného poriadku prečítal výpoveď tohto svedka z 12. septembra 2018 (č. l. 487).

Podľa § 263 ods. 4 Trestného poriadku zápisnicu o výpovedi svedka, ktorý na hlavnom pojednávaní využil svoje právo odoprieť výpoveď podľa § 130, možno prečítať len za predpokladu, že bol pred výsluchom, ktorého sa zápisnica týka, o svojom práve odoprieť výpoveď riadne poučený a výslovne vyhlásil, že toto právo nevyužíva, ak bol výsluch vykonaný spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam tohto zákona.

Podľa § 130 ods. 2, veta prvá, Trestného poriadku je svedok oprávnený odoprieť vypovedať, ak by si svojou výpoveďou spôsobil nebezpečenstvo trestného stíhania.

Napriek tomu, že o (ne)splnení podmienok na odopretie výpovede rozhoduje orgán, ktorý svedka vypočúva, je na svedkovi, ak uňho existujú dôvody na odopretie výpovede v zmysle § 130 Trestného poriadku, či toto právo využije počas celého trestného konania alebo iba v jeho určitom štádiu, resp. pri niektorom výsluchu. To znamená, že svedok, ktorý odoprel vypovedať v prípravnom konaní môže zmeniť svoj postoj pred súdom a naopak. Z uvedeného dôvodu by orgány činné v trestnom konaní mali zohľadniť prípadnú budúcu neochotu svedka vypovedať s odkazom na § 130 Trestného poriadku a jeho výpoveď zadovážiť spôsobom, aby ju bolo možné použiť v ďalšom konaní podľa § 263 ods. 4 Trestného poriadku.

Najvyšší súd zároveň opakovane judikoval, že osoba, ktorá bola obvinená z účasti na trestnom čine, o ktorom má vypovedať ako svedok, má vždy právo odmietnuť vypovedať podľa § 130 ods. 2 Trestného poriadku, a to aj vtedy, ak sa jej trestné stíhanie už právoplatne skončilo. Jej predchádzajúcu výpoveď je však za danej situácie možné prečítať na hlavnom pojednávaní podľa § 263 ods. 4 Trestného poriadku (k tomu pozri rozhodnutia uverejnené v Zbierke pod č. 60/2003-I. a 14/2012-I.).

Nadväzujúc na predchádzajúci odsek, prekážka právoplatne skončenej veci podľa § 2 ods. 8 Trestného poriadku nepredstavuje dostatočnú procesnú ochranu pred nebezpečenstvom (ďalšieho) trestného stíhania pre svedka, ktorý bol právoplatne odsúdený za skutok, o ktorom má vypovedať, keďže

výpoveď takéhoto svedka (sama osebe alebo v kombinácii s inými dôkazmi) môže byť dôvodom na obnovu konania podľa § 393 a nasl. Trestného poriadku v jeho neprospech. V tomto prípade sa navyše nedá vylúčiť ani vznesenie obvinenia svedkovi za iný trestnoprávne relevantný skutok, ako to konkrétne naznačil odvolací súd vo svojom uznesení (na s. 15-16).

Právna existencia nebezpečenstva trestného stíhania, a teda právo svedka odprieť výpoveď podľa § 130 ods. 2 Trestného poriadku, pritom nie je závislé od faktického stavu, či jeho skoršia výpoveď (ak k nej došlo) vyústila do takéhoto následku.

Obvinený svoju dovoláciu námietku oprel aj o rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Dieter Wanner proti Nemecku z 22. novembra 2018, sťažnosť č. 26892/12, k čomu sa vyjadril už odvolací súd.

K tomu je potrebné doplniť, že podstata označeného rozsudku, relevantná pre posudzovanú vec (obsiahnutá najmä v bodoch 29.-35.), spočíva v tom, že odsúdený sa nemôže dovolávať práva neusvedčovať seba samého v situácii, ak má vypovedať ako svedok v súvislosti so skutkom, za ktorý už bol právoplatne odsúdený a z konkrétnych (preukázaných) okolností nevyplýva reálna obava z jeho ďalšieho trestného stíhania.

Ako vyplýva zo skôr uvedenej judikatúry, postavenie svedka, ktorý je alebo v minulosti bol trestne stíhaný za skutok, o ktorom má vypovedať ako svedok, je natoľko špecifické, že samotná táto skutočnosť ho oprávňuje odprieť výpoveď podľa § 130 ods. 2 Trestného poriadku; potreba ďalšieho zisťovania opodstatnenosti nebezpečenstva trestného stíhania tým odpadá. Porovnaním je zrejmé, že výklad vnútroštátneho predpisu - § 130 Trestného poriadku, poskytuje svedkovi vyšší štandard ochrany, a preto v súlade s čl. 154c ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nie je relevantný výklad čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorý v označenej veci zaujal Európsky súd pre ľudské práva. V tejto súvislosti je žiaduce vziať do úvahy, že ak zákon poskytuje ochranu určitému právu jednej osoby, nemôže využitím tohto práva (svedka odprieť nevypovedať) dôjsť k nezákonnému zásahu do práva inej osoby - obvineného na obhajobu (k tomu pozri uznesenie najvyššieho súdu z 21. augusta 2019, sp. zn. 1 TdoV 6/2018, ktorého závery odobril Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení z 30. júna 2020, sp. zn. III. ÚS 247/2020, bod 27.).

Toto rozhodnutie prijal najvyšší súd jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.